

2007-07-01

ใจจรรยา อ้นเนื่องมาจากพระราชดำริ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/jamjuree>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

(2007) "ใจจรรยา อ้นเนื่องมาจากพระราชดำริ," *Jamjuree Journal*: Vol. 9: Iss. 2, Article 7.

DOI: 10.58837/CHULA.JAMJUREE.9.2.6

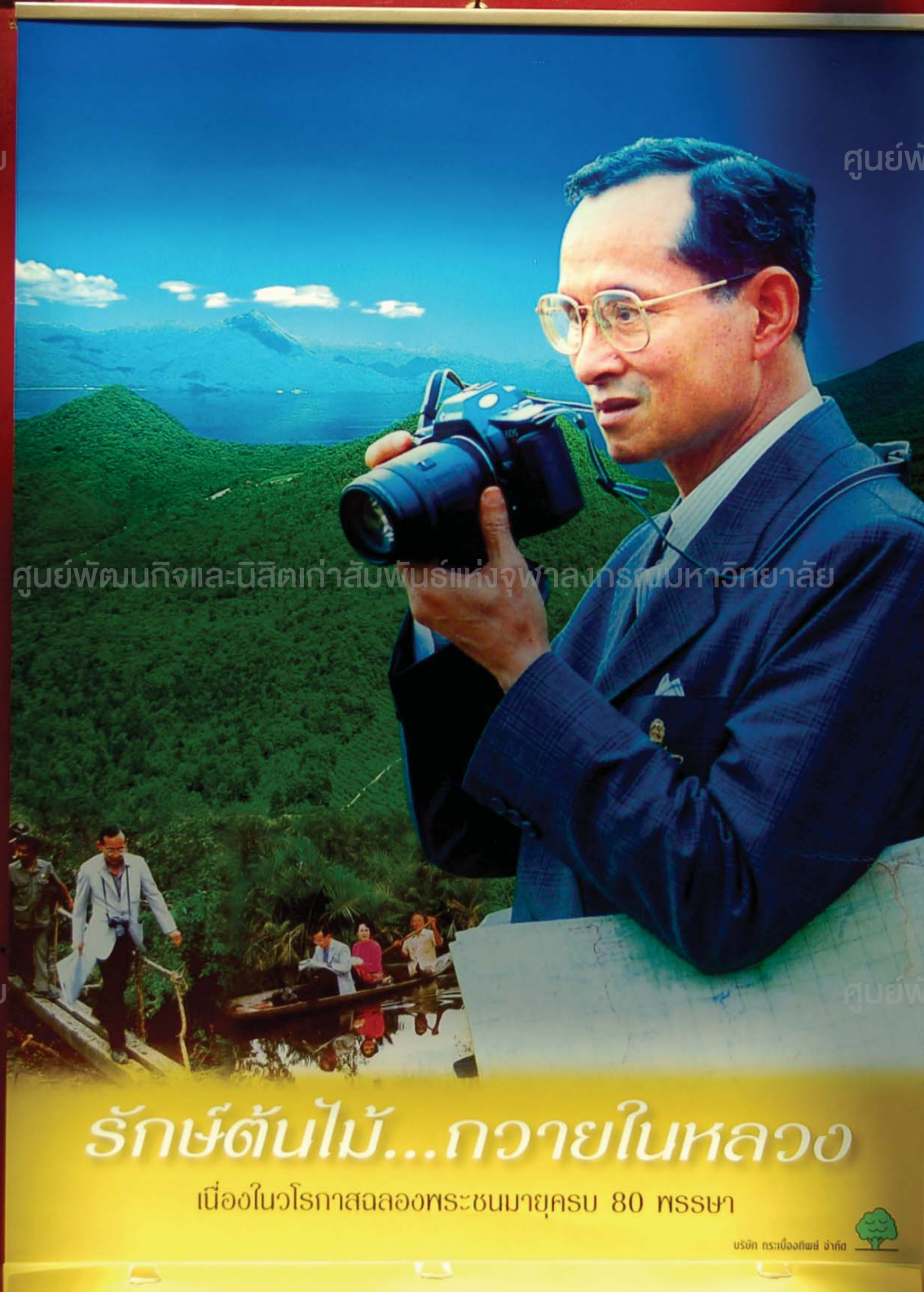
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/jamjuree/vol9/iss2/7>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Jamjuree Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่ง
มหาชนชาวสยาม”

จากพระปฐมบรมราชโองการดังกล่าว แม้จะสั้นแต่
ก็ได้ความหมายลึกซึ้งแสดงให้เห็นถึงพระราชปณิธานตั้ง
มั่นที่จะทรงอุทิศพระวรกาย พระราชหฤทัยและหยาด
พระเสโทบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อให้เกิดความ
ร่มเย็นเป็นสุขทั่วแผ่นดินไทย ด้วยเหตุนี้การเสด็จ
พระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรจึงเป็นพระบรม
ราโชบายที่จะทรงทราบถึงทุกข์สุขสภาพความเป็นอยู่
และปัญหาที่แท้จริงของราษฎร นับตั้งแต่ที่เสด็จขึ้นครอง
สิริราชสมบัติทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสืบเนื่องมาจนถึง
ปัจจุบันเป็นจำนวนทั้งสิ้นกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ ทุก
โครงการล้วนเกิดขึ้นจากน้ำพระราชหฤทัยในพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมุ่งหวังให้ปวงพสกนิกรไทยได้
พ้นจากความทุกข์ยากในการดำรงชีวิต

ใจฟูฟ้า คณะบรรณารักษกร เรียบเรียงและคัดลอกบางส่วนจาก หนังสือ “อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖๐ ปี
ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชาษฎ์” จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแนวพระราชดำรินำมาสู่การแก้ไขปัญหาของชาติพอจะจำแนกเป็นหัวข้อหลักได้ ๖ ประการคือ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง การบริหารงานแบบบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติด้านการบริหารงาน พระราชดำริกับการวางแผนพัฒนาประเทศ และพระปรีชาสามารถเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งจามจุรีฉบับแรกของปีนี้ได้กล่าวถึงพระราชดำรินด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฉบับนี้จะกล่าวถึงการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมและปัญหาด้านการเมืองการปกครองและในฉบับหน้าซึ่งเป็นฉบับสุดท้ายของปีจะเป็นเรื่องของการบริหารงานแบบบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาของชาติด้านการบริหารงาน พระราชดำริกับการวางแผนพัฒนาประเทศ และพระปรีชาสามารถอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

การแก้ปัญหาของชาติด้านเศรษฐกิจและสังคม

ประเทศไทยช่วงต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ภาคเกษตรคือคุณูปการหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจไทย กระทั่งปี พ.ศ.๒๕๐๔ ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเน้นนโยบายเศรษฐกิจแบบเปิด การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงขึ้นมากโดยเฉลี่ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี มีสิ่งที่น่าสนใจเกิดขึ้นหลายด้าน ได้แก่ การกระจายบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การบริการทางการศึกษา สาธารณสุข รวมทั้งบทบาทของประเทศในเวทีเศรษฐกิจโลกที่มากขึ้น แต่กระนั้น สภาพเศรษฐกิจสังคมไทยยังไม่เป็นรูปแบบที่พึงปรารถนา ยังมีปัญหาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลหลายประการ เช่น การรวมศูนย์อยู่ที่เมืองทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างรายได้คนรวยและคนจน ความเป็นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้นมีแต่การพึ่งพิงเทคโนโลยีแต่ไม่มีการสร้างเทคโนโลยี การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เป็นต้น จุดเริ่มต้นของการทรงงานเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ประชาชนพออยู่ พอกิน รวมถึงการจัดบริการ

สังคมและยกระดับคุณภาพชีวิต อาทิเช่น

- พระราชทานทรัพย์จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้สร้างอาคารตึกมรดกหลวงศานุสรณ์ในบริเวณสถานเสาวภา สภากาชาดไทย เพื่อใช้เป็นที่ผลิตวัคซีน B.C.G. เพื่อป้องกันวัณโรค

- พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๕๓๙,๐๐๐ กว่าบาท สร้างตึกอานันทมhidล ในโรงพยาบาลศิริราช เพื่อใช้รักษาเด็กที่เป็นโรคติดต่อและบริการรักษาโรคโปลิโอ

- พระราชทานปลาหมอบเทศที่เจ้าหน้าที่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO นำเข้ามาถวาย ให้แก่กำนัน

ผู้ใหญ่บ้านไปเลี้ยงแพะพันธุ์แจกจ่ายให้ราษฎรในหมู่บ้านของตนบริโภค

- พระราชทานปลานิลที่ได้รับ การทูลเกล้าฯ ถวายจากเจ้าฟ้าชายอากิฮิโตะ มกุฎราชกุมารแห่งประเทศญี่ปุ่น ให้แก่กรมประมงเพื่อนำไปเลี้ยงและขยายพันธุ์แจกจ่ายแก่ราษฎร

จากนั้นทรงสร้างรากฐานการพัฒนาเพื่อให้พลกนิกรได้

ประสบความผาสุกสมบูรณ์ในชีวิต เริ่มจากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุกภูมิภาคแทบทุกพื้นที่ของประเทศ ทำให้ได้ทรงรับทราบข้อมูลอันเป็นปัญหาความต้องการพื้นฐานทางเศรษฐกิจของราษฎร ทรงสามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาของชนบทไทยอย่างลึกซึ้งว่ามีเหตุมากมายหลายประการที่เข้ามล้อมราษฎรผู้ยากไร้ให้ตกอยู่ในวังวนแห่งวงจรทุกข์เข็ญอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ พระองค์ทรงถือว่าคนในชนบทเป็นเสมือนรากแก้วของประเทศ การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องพัฒนาแก้ไขลงไปสู่ฐานราก ซึ่งรากแก้วของประเทศก็คือ รากชนบท หรือ รากเกษตร ที่อยู่ในพื้นที่ชนบทของประเทศนั่นเอง

สภาพความทุกข์ยากเดือดร้อนในพื้นที่ชนบทดังกล่าวเป็นแรงดลพระทัยให้ทรงช่วยเหลือพลกนิกรอย่างจริงจังโดยเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทห่างไกลและทุรกันดาร กล่าวกันว่าในปีหนึ่ง ๆ เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรเป็นระยะทางรวมทั้งหมดเฉลี่ยถึงปีละ ๗,๑๖๔ กิโลเมตร คิดเป็นระยะเวลากว่า ๖ เดือน ที่ทรงแปรพระราชฐานประทับแรมในทุกภูมิภาคของประเทศ ทรงให้ความสำคัญในการพัฒนาชนบทอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการพัฒนาชนบทเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจแก่ราษฎรแห่งแรก เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๙๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตำรวจตระเวนชายแดนค่ายนเรศวรนำรถบลูโตเซอร์ สร้างทางสายห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ (ตำบลทับใต้ในปัจจุบัน) อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งแต่เดิมนั้นการคมนาคมยากลำบากมากแม้จะอยู่ใกล้เมืองก็ตาม เนื่องจากไม่มีถนนสัญจรไปมาที่สะดวกเพียงพอ ทำให้ขาดโอกาสที่จะขนส่งผลิตผล

ทางการเกษตรออกไปจำหน่ายภายหลังที่โครงการถนนห้วยมงคลตามพระราชดำริแล้วเสร็จ การเดินทางจากเดิมที่ต้องใช้เวลาครึ่งค่อนวันเหลือเพียง ๑๕-๒๐ นาที เป็นการลงทุนที่เกิดประโยชน์ต่อราษฎรในพื้นที่โดยตรง ในขณะที่เดียวกันเมื่อเส้นทางคมนาคมสะดวกมากขึ้นนับเป็นการเปิดช่องทางการพัฒนา ด้านอื่น ๆ รวมทั้ง เป็นโอกาสดีที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในตำบล หมู่บ้านต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

พระราชภารกิจที่ต่อเนื่องกันถึงพระเจตนารมณ์ที่จะทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุขประชาชนชาวไทยมีอย่างต่อเนื่องและยาวนาน อาทิเช่น

- อ่างเก็บน้ำเขาเต่า ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองแก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนธรรมชาติแห่งแรกที่ได้ทรงศึกษาปัญหาทั้งเรื่องน้ำและดิน ทรงเริ่มแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจืดของชาวบ้านโดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท แก่กรมชลประทาน ก่อสร้างทำนบดินปิดกั้นน้ำทะเลไม่ให้ไหลลงสู่ทะเล และปล่อยทิ้งไว้ให้ความเค็มเจือจาง ทำให้เกิดเป็นอ่างเก็บน้ำสำหรับชาวบ้านได้ใช้ทั้งการอุปโภคบริโภค เลี้ยงปลา รวมทั้งเพื่อการเพาะปลูกพืช **อ่างเก็บน้ำเขาเต่า**จึงเป็นจุดเริ่มต้นของพระราชดำริเรื่องน้ำ ที่ทรงเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งยวดว่า **น้ำคือชีวิตของประชาชน**

- การจัดสรรที่ดินและการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรในหมู่บ้านหุบกะพง เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๗ เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรชาวหุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ได้ทรงทราบถึงความเดือดร้อนของชาวบ้านอันเนื่องมาจากพื้นดินแห้งแล้ง ไม่สามารถทำสวนผักได้เป็นเวลาหลายสิบปีติดต่อกัน จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดทำโครงการช่วยเหลือในรูปแบบของการจัดสรรที่ดินและการพัฒนา

สหกรณ์การเกษตรขึ้นในหมู่บ้าน ทำให้มีการพัฒนาเกิดขึ้นอย่างจริงจังและถาวรกับชาวหุบกะพงอันเป็นที่ทราบกันดีทั่วไปในปัจจุบัน

- โครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขาเพื่อศึกษาวิจัยหนทางทำให้ชาวเขาปลูกพืชที่ทำรายได้แทนฝิ่น เพราะพระองค์ทรงตระหนักดีถึงวิธีการดำรงชีพของชาวเขา ที่ยังชีพด้วยการแผ้วถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย และ

การปลูกฝิ่น อันมีส่วนสำคัญในการสร้างปัญหาการทำลายความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ และต้นน้ำลำธารในภาคเหนือ และสร้างปัญหาการติดยาเสพติดในแผ่นดินไทยและนอกประเทศ จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จัดตั้ง **โครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา**ขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๑๒ ซึ่งปัจจุบันรู้จักกันในนามโครงการหลวงฯ ภารกิจของโครงการหลวงประกอบด้วยงานด้านวิจัย ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านพัฒนาพื้นที่ และสภาพแวดล้อม และด้านพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นลักษณะของการดำเนินงานที่ครบวงจร โดยได้ระดมอาสา

สมัครจากหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนความช่วยเหลือจากต่างประเทศในเวลาต่อมา เพื่อช่วยกันศึกษาวิจัยหาหนทางที่จะทำให้ชาวเขามีวิถีการเพาะปลูกที่มีประสิทธิภาพแทนการทำไร่เลื่อนลอยและการปลูกพืชที่ทำรายได้แทนฝิ่นซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

- ตัวอย่างหนึ่งของการพัฒนาชาวเขา คือเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรไร่กาแฟที่ชาวกะเหรี่ยงปลูกไว้บริเวณพื้นที่บ้านอังกาน้อย ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยที่ไร่แห่งนั้นมีต้นกาแฟเพียงต้นเดียว ทรงมีพระราชกระแสกับข้าราชการที่อยู่ในขบวนเสด็จฯ ที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเสด็จฯ ซ้ำมเขาสูงมาเพื่อการนี้ด้วยพระสุรเสียงที่เปี่ยมไปด้วยเมตตาว่า **“แต่ก่อนเขาปลูกฝิ่น เราไปพูดจาชี้แจงชักชวนให้เขาลองมาปลูกกาแฟแทน กระเหรี่ยงไม่เคยปลูกกาแฟมาก่อนเลย ยังกดีที่กาแฟไม่ตายเสียหายแต่ยังเหลืออยู่หนึ่งต้นนั้น ต้องถือว่าเป็นความก้าวหน้าสำหรับกะเหรี่ยง”** จึงต้องเสด็จไปทอดพระเนตรจะได้แนะนำเขาต่อไปว่า **“ทำอย่างไรกาแฟจึงจะเหลืออยู่มากกว่าหนึ่งต้น** ปรากฏว่าปีต่อมาราษฎรชาวกะเหรี่ยงดอยอินทนนท์ขายกาแฟได้เงินต่อไร่ต่อปีสูงกว่าที่เคยขายฝิ่นได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ทรงนำสุขภาพที่ดีเคลื่อนที่เข้าหาประชาชนด้วยโครงการเรือเวชพาหน์ และหน่วยแพทย์หลวงเคลื่อนที่ โครงการฟื้นฟูอาชีพผู้ป่วยและโครงการพระราชดำริหมอบัญชีบ้าน ทรงจัดตั้งโรงเรียนเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในชนบทและฐานะยากจนและยังทรงบำบัดทุกข์ของผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา โดยการพระราชทานทุนการศึกษาอีกด้วย

กระบวนการพัฒนาภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเป็นการพัฒนาที่ไม่ได้นำเข้าไปให้ประชาชนคอยแต่รับเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนาที่เน้นให้ประชาชนสามารถช่วยตัวเองหรือพึ่งตนเองได้ ซึ่งนั่นก็คือการพัฒนาที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาการให้ จากรัฐหรือผู้อื่น ซึ่งเป็นรูปแบบที่นำไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริงนั่นเอง

แนวคิดการพัฒนาที่ยึดหลักสามประสาน หรือ บวร เป็นแนวพระราชดำริให้นำสถาบันหลักที่สำคัญ คือ บ้าน วัด ราชการ มาดำเนินงานประสานการพัฒนา ร่วมกัน ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผลของการพัฒนาบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ โดยเฉพาะในชนบท บ้านจะเป็นจุดเริ่มต้นของทุก ๆ อย่าง วัดเป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนา เป็นพลังที่สร้างสรรคบูรณาการของสังคม เป็นสถาบันที่ถ่ายทอดและปลูกฝังวัฒนธรรมและจริยธรรมทางสังคม ส่วนโรงเรียนเป็นสถานที่ซึ่งให้ความรู้แก่เยาวชน เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากวัดและโรงเรียนแล้ว ราชการก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะราชการเป็นตัวแทนของภาครัฐที่มีความใกล้ชิดและสัมผัสกับประชาชนในชนบทโดยตรง

แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการแก้ปัญหา ด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาติเป็นการมองภาพเศรษฐกิจและสังคมมหภาคที่พิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในระดับจุลภาพ ทรงชี้ให้เห็นถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางการดำรงอยู่

และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง ซึ่งหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องมีความ

รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม

สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

การแก้ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง

พระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตยคือประมุขของประเทศ ซึ่งพระองค์ทรงเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยในการใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา ทางคณะรัฐมนตรี และศาล มีพระราชอำนาจและพระราชภารกิจดังที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขแล้ว สถาบันพระมหากษัตริย์ก็ยังคงได้รับความเคารพสักการะและเทิดทูนจากประชาชนชาวไทยอยู่อย่างไม่เสื่อมคลาย ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ จึงมิได้จำกัดอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ทรงมีฐานะและพระราชอำนาจด้วยพระบารมีที่ได้สั่งสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตเก่าสัมพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

นิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงเสมือนเป็นหลักของแผ่นดินไทยที่ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญ และทรงดำรงสถานะของพระมหากษัตริย์ตามจารีตนิยมของสังคมไทยแต่โบราณอย่างครบถ้วน ทั้งในฐานะพระเจ้าอยู่หัว พระเจ้าแผ่นดิน ธรรมราชาและเจ้าชีวิต โดยทรงใช้พระราชอำนาจและพระราชสถานะนั้น ๆ ประคับประคองประเทศไทย ท่ามกลางความสับสน

วุ่นวายทางการเมืองมาได้อย่างสง่างาม และไม่ว่าเหตุการณ์บ้านเมือง จะพลิกผันเปลี่ยนแปลงไปเช่นใด พระองค์ก็ยังคงดำรงความเป็นหลักสูงสุดทางการเมืองการปกครองของไทยมาอย่างมั่นคงตลอดมา

พระบรมราชโองการที่พระองค์ได้มีพระราชดำรัสเมื่อครั้งเสด็จฯ ไปประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๓ ความว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ได้ทรง

บำเพ็ญพระราชกรณียกิจดังที่ทรงมีพระราชดำรัสไว้โดยไม่บกพร่อง ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิธราชธรรม และทรงเป็นแบบอย่างในการใช้หลักธรรมปกครองประเทศได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข ดังนี้

๑. ทาน: การให้ วัตถุประสงค์และธรรมทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญทานบารมีทั้งธรรมทาน และอามิสทานครบถ้วนอย่างสม่ำเสมอตลอดมา ไม่ว่าจะเสด็จฯ ไปท้องที่ใดทั่วทุกภาค ทุกจังหวัดในประเทศไทย พระองค์จะพระราชทานพระบรมราโชวาทที่แฝงด้วยคติธรรม เป็นเครื่องเตือนใจแก่ข้าราชการและประชาชนอยู่เสมอ ซึ่งล้วนแต่มีสาระประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั้งสิ้น สามารถนำไปเป็นข้อปฏิบัติเพื่อแก้ไขความทุกข์ยากและอุปสรรคต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ทำให้พสกนิกรมีความรู้ มีปัญญา ตั้งตนอยู่ในความดีและมีความสุข นอกจากธรรมทานแล้วทรงบำเพ็ญอามิสทานหรือวัตถุประสงค์อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเสด็จฯ ไปท้องที่ใดก็ทรงถวาย

วัตถุประสงค์พระสงฆ์ สมณะพราหมณ์ ผู้ทรงศีล ตลอดจนทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์และวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ประชาชนตลอดมาเพื่อแก้ไขความทุกข์ยากลำบากขาดแคลนทางกายให้แก่พสกนิกรอยู่เสมอ

๒. ศีล: ความประพฤติดีงาม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงความ

จำเป็นและความสำคัญของศีลธรรมทางศาสนาจึงทรงประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการสมาทานรักษาศีลและปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดเสมอ อีกทั้งยังทรงสนับสนุนให้พสกนิกรรักษาศีลและประพฤติธรรมเช่นเดียวกัน สำหรับผู้ที่มีได้นับถือพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนให้ศาสนิกชนเหล่านั้นปฏิบัติตามหลักศีลธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเนื่องจากทรงตระหนักดีว่าทุกศาสนาล้วนแต่มีหลักคำสั่งสอนที่มุ่งให้ทุกคนเว้นจากความชั่วและทำความดี

ด้วยกันทั้งนั้น

๓. ปริจาคะ: สละของเล็กเพื่อประโยชน์ที่ใหญ่กว่า

นอกจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินผู้เสียสละแล้ว ยังได้พระราชทานพระราชดำรัสชักชวนให้ข้าราชการและประชาชนรู้จักการเสียสละ ซึ่งจะเห็นได้จากความเสียสละอย่างสูงที่ทรงมีต่อประชาชนและประเทศชาติโดยเสมอมา ซึ่งเป็นแบบอย่างที่จะช่วยให้ข้าราชการมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเสียสละตามรอยพระยุคลบาท ดังพระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๘ ความตอนหนึ่งว่า

“...ทุกคนที่ทำหน้าที่ตามอาชีพของตน หรือตามหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ อย่างเสียสละ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น ก็เป็นสิ่งที่ดีเสริมสร้างชาติแก่ประเทศชาติในตัว...”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. อาชวาระ: ความซื่อตรง

ความซื่อตรงเป็นคุณธรรมอีกประการหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีอยู่อย่างสมบูรณ์ตลอดมา นับตั้งแต่ทรงครองสิริราชสมบัติสืบมาจนถึงปัจจุบัน ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชนและประเทศด้วยความซื่อตรงต่อพระองค์เอง ซื่อตรงต่อหน้าที่ ซื่อตรงต่อประเทศชาติและซื่อตรงต่อประชาชนมาโดยตลอด

ดังพระราชดำรัส พระราชทานแก่ คณะบุคคล ต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้า ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ความตอนหนึ่งว่า

“...คนเราถ้า

พอในความต้องการ มันก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย มีความคิดว่าอะไรต้องพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...”

๕. มัททวะ: ความอ่อนโยนทั้งกายและใจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชอัธยาศัยสุภาพอ่อนโยน ทั้งทางพระวรกาย ทางพระวาจา และทางพระราชหฤทัยอย่างเพียบพร้อมสมบูรณ์ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือน ไม่ว่าจะเสด็จฯ ไปที่แห่งใด และไม่ว่าจะทรงอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม ทรงมีพระอัธยาศัย พระอิริยาบถ พระจริยาวัตร พระราชดำรัส และพระราชหฤทัย ประกอบไปด้วยความสุภาพอ่อนโยน นิมนวลงดงาม และทรงมีสัมมาคารวะต่อสถานที่ ต่อวัตถุ และต่อบุคคลผู้เจริญด้วยวัยวุฒิ คุณวุฒิ และชาติวุฒิ ตลอดเวลา

๖. ตปะ: การบำเพ็ญเพื่อให้เกิดเสวยบาง

บรรดาผู้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทจะยืนยันเป็นเสียงเดียวกันว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระวิริยะความเพียรอันแรงกล้าในอันที่จะสร้างความสงบสุขร่มเย็นให้แก่พสกนิกร พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ผู้ใกล้ชิดเกือบจะไม่มีเรื่องอื่นใดนอกเหนือไปจากเรื่องของประชาชน เหตุใดประชาชนจึงเป็นทุกข์ ทำอย่างไรประชาชนจึงจะหมดทุกข์ ทำอย่างไรประชาชนจึงจะเป็นสุขและทำอย่างไรประชาชนจึงจะเป็นสุขยิ่งขึ้น

๗. อักโกธะ: ความไม่โกรธ

จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงโกรธแต่ทรงมีน้ำพระทัยประกอบด้วยพระเมตตา และพระมหากรุณาธิคุณจึงทำให้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่เป็นมิ่งขวัญและเป็นศูนย์รวมใจของประชาชนชาวไทย ทรงข่มพระทัยให้สงบเยือกเย็นได้อย่างยอดเยี่ยม ดังจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาอันยาวนานกว่า ๖๐ ปี ที่ทรงครองราชย์มานี้ ทรงมีแต่ น้ำพระทัยอันสุขุมเยือกเย็น เต็มเปี่ยมไปด้วยพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณต่อพสกนิกรอย่างแท้จริง

๘. อวิหิงสา: ความไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

อวิหิงสาในความหมายทั่วไปคือความไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีพระมหาวีร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นเครื่องแสดงออก ซึ่งมีอยู่อย่างเปี่ยมล้นในพระราชอัธยาศัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งจะเห็นได้จากคุณธรรมที่แสดงถึงความไม่เบียดเบียนกัน แต่ให้รักใคร่ปรองดองกัน ได้แก่ ความสามัคคี ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยของเรา มีความสงบสุข และสามารถนำประเทศให้ตลอดรอดฝั่งได้โดยไม่ตกเป็นทาสของผู้ใด

๙. ขันติ: ความอดทน ขันติธรรม

ในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ แม้จะเหนื่อยยากลำบากเพียงใด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระขันติธรรม คือความอดทนอดกลั้นอย่างสูงยิ่งไม่ว่าจะเสด็จฯ ไปที่แห่งใด จะเป็นในเมือง ในชนบท หรือในถิ่นทุรกันดาร ไม่มีภัยอันตรายและอุปสรรคมากมายเพียงใดก็ไม่ทรงหวั่นไหวต่อปัญหาอุปสรรคและความเหนื่อยยากลำบากเลยแม้แต่น้อย การบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ย่อมเต็มไปด้วยปัญหาและอุปสรรคนานัปการแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ทรงสามารถเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่นโดยตลอด ทั้งนี้เป็นเพราะพระองค์ทรงมีพระขันติธรรมอย่างสูงยิ่งนั่นเอง ความอดทน จึงเป็นธรรมะที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับพระมหากษัตริย์ สมดังพระราชดำรัส ตอนหนึ่ง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานไว้ว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“...อุปสรรคสำคัญของการทำงาน คือ ความท้อถอย และความหวั่นเกรงต่ออิทธิพลต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุบั่นทอนความสามารถในตน กับทั้งความเที่ยงตรงต่อหน้าที่อย่างร้ายกาจ จึงต้องระมัดระวังควบคุมสติและรักษาความสุจริตที่ยังธรรมไว้ให้ได้ตลอดเวลา...”

พระบรมราชาบาทในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตรแก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ณ อาคารใหม่สวนอัมพร ๑๘ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๒

๑๐. อภิโรธนะ: ความไม่ประพฤติผิดธรรมดา

อภิโรธนะ คือการวางตนเป็นหลักหนักแน่นในธรรม ไม่มีความเอนเอียงหวั่นไหว เพราะถ้อยคำดี ร้าย ลาก สักการะ หรือ อภิสุธารมณโณ นิฏฐารมณโณใด ๆ สถิตมั่นในธรรม คือ ระเบียบแบบแผนหลักการปกครอง ตลอดจนธรรมเนียมประเพณีอันดีงามไม่ประพฤติให้เคลื่อนคลาด วิบัติจากธรรมหรืออภิโรธนะนั้น ทรงปฏิบัติตามชาติติยราชประเพณี ราชจรรยาวัตร นิติศาสตร์

ราชศาสตร์ และราชธรรมทุกประการ โดยไม่มีข้อบกพร่อง ให้เป็นที่เลื่อมเสียดพระเกียรติยศเลยแม้แต่น้อย จึงนับว่าเป็นบุญอันมหาศาลของประชาชนชาวไทย ที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย และอยู่ใต้ร่มพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ราชเจ้า ผู้ทรงสถิตมั่นในอภิโรธนธรรม คือความไม่ประพฤติผิดธรรมดา

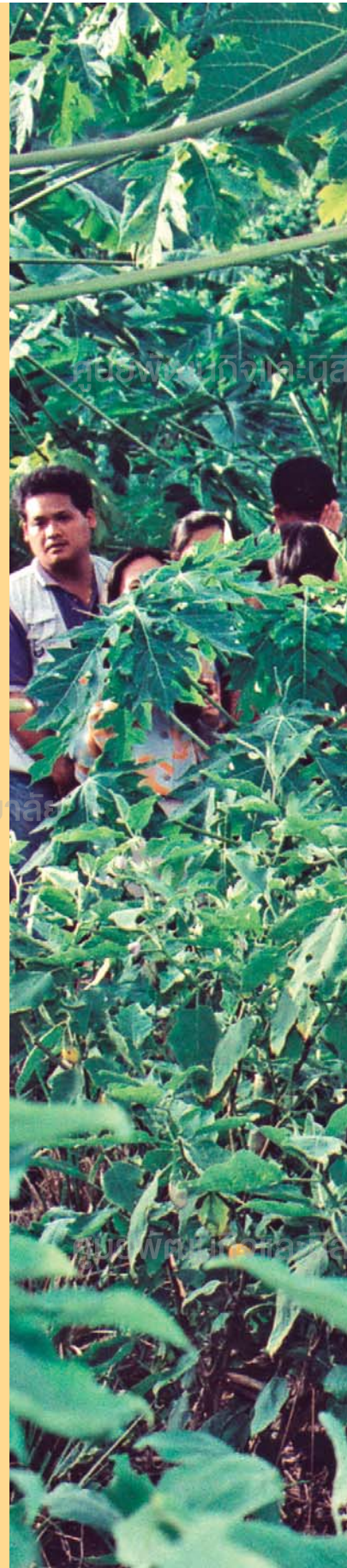
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นับเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ และกระทำพิธีบรมราชาภิเษกตามโบราณชาติติยราชประเพณีภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทย และทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงปฏิบัติหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตยภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาอย่างต่อเนื่องยืนยาวกว่าครึ่งศตวรรษ ตลอดเวลาดังกล่าวทรงดำรงอยู่ในพระคุณธรรมอันประเสริฐ เป็นที่เคารพสักการะและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจสูงสุดของประชาชนไทยได้ ทั้งยังเป็นที่ยอมรับกันว่าทรงเป็นกลางทางการเมือง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เคลื่อนไหวอยู่

ตลอดเวลา ทรงเป็นขวัญและกำลังใจของประชาชนในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่ประเทศต้องประสบปัญหาทั้งวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม ประกอบกับความไม่มั่นคงในเสถียรภาพของประเทศอันเนื่องมาจากความผันผวนทางการเมือง ทรงตระหนักดีว่าพระองค์มีพระราชภาระอันหนักในการทรงเป็นมิ่งขวัญหรือศูนย์กลางทางจิตใจของประชาชน เพื่อนำประเทศไทย

ให้ก้าวเดินไปสู่อนาคตได้อย่างมั่นคงและทรงเป็นผู้แนะนำและแก้ไขปัญหาทางการเมือง การปกครองที่เปี่ยมด้วยพระบารมี ซึ่งจะเห็นได้ในยามที่บ้านเมืองเกิดวิกฤติการณ์ การเมือง และไม่มีผู้ใดสามารถเข้าแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงใช้พระราชอำนาจอันเกิดจากพระบารมีเข้ามาแก้ปัญหาวิกฤติการณ์ด้วยพระองค์เอง จนบ้านเมืองมีความสงบเรียบร้อยผ่านพ้นภาวะวิกฤติได้ทุกครั้งอย่างเป็นที่อัศจรรย์ บทบาทและพระราชอำนาจในทางการเมืองการ

ปกครองมิได้มีจำกัดอยู่เพียงตามแบบแผนพิธีการเท่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่เป็นพระราชอำนาจที่เกิดขึ้นจริงเฉพาะพระองค์ และได้ทรงนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมืองและมหาชนชาวไทยอย่างพอเหมาะพอควรแก่สถานการณ์อย่างสม่ำเสมอ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยจรรโลงสถานะอันมั่นคงของชาติตามครรลองประชาธิปไตยและเป็นรากฐานค้ำจุนให้พัฒนาการเมืองการปกครองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่นำพาประเทศไทยให้ล่วงพ้นวิกฤติการณ์และเจริญรุดหน้าสู่ปัจจุบันสมัยมาได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคง มีศักดิ์ศรี และสง่างาม

เรียบเรียงและคัดลอกบางส่วนจาก หนังสือ "อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๒๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชนชาวไทย" จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์พัฒนกิจและนิสิตเก่าสัมพันธ์